

Цетиње, 11. децембра

Навршује се сво хиљаду девет стотина и девет година како Пилати перу руке, на никако да их оперу. Једни умиру, други се рађају, и сваки који послје дође изгледа да је дошао с рукама, које на себи носе не само напљедни гријех Адамов, него и Каинов и свих отаца послје Каина и Адама.

Питао Господ Каина: Кајине, Кајине, а гдје ти је брат Авел? А Каин дрско одговори: Зар сам ја чувар брата својега?

Довели Христа пред Пилата, а овај, мјесто да заштити праведног човјека, пере руке и оставља да свјетина чини с њим шта јој је воља.

Без сумње — није имао законских средстава.

Каин је хтио да се оправда пред Господом једним дрским питањем, Пилат прањем руке.

Ни један није успио, али зато свијет опет никада није био без њих. Једни су умиралли, епигони су долазили.

Па тако је дошло и до Пилата биоградских.

* * *

У питањима спољним службени актери биоградских демонстрација мобилишу сокачки муљ само по налогу с више, што им се на уво шанне. Сто и педесет ђака, сам овејан радикалац, воде се на платноме списку скупштинских преписача, и ако преписују једва десет до петнајест. То је Пашићева војска за приређивање демонстрација. Осим тога ту су и чиновници, нарочито полициски, опет све сами радикали.

И сад Пашић мисли да је нешто недокучљиво измудравао: да влада води једну политику, која ће бити јавна, и другу која ће тећи доњим струјама. И једном и другом управљаће он, а ако му се једна измакне, то да задржи ову другу, ову доњих струја, како би могао ако затреба чак и подметати ногу колеги у кабинету, који има ресор спољнег звања.

Тако постају демонстрације у Биограду по питањима спољне политике. Који би вјеровао, да оне постају из сопствених побуда сокачке руље, варао би се. Зна много руља о Јоксимовићевом „човјечанству“ и о херувимској чистоти идеала, које се требају чувати у Колашину и Васојевићима! Тамо гдје по сопственоме признању нема професионалних политичара у самој интелигенцији, не може бити ни у муљу који се тиска по улицама и демонстрирају.

Што се тај муљ није бунио противу ријешења да се Босна и Херцеговина анектују? Од ријешења до извршења прошло је два мјесеца. Биоградска је влада о томе знала. Што руља није изишла да

манифестује „осјећаје човјечанства и правде“? Просто за то, што је то влада од ње крила. У погледу стријељаних бунтовника та је руља знала о извршеној пресуди прије но што је знала и сама политичка публика, која прима телеграме разних агенција. Ко је известио ту руљу? Нико други до они, који су два мјесеца крили од Србије ријешење бечке владе о анексији Босне и Херцеговине. И нико други није дао импулс за демонстрацију него опет та иста влада, нарочито Пашићев штаб, који на платноме списку скупштинских преписача располаже са 150 омладинаца. Иначе, кад је та руља политички тако израђена, родољубива и тачно и на вријеме обавијештена о свима догађајима свјетским, што не демонстрирају противу вандалске пресуде мостарског војног суда, гдје је 31 невин Србин осуђен на двјеста година тешке тамнице? Па што у име Јоксимовићевог човјечанства нијесу дизали алахук противу Шпашије, кад је стријељала Ферера? Зашто? Е на само се казује. Зато, што јој није било наређено. Пашић нема рачуна да потреса биоградски ваздух и због којекваких Ферера и којекваких Херцеговаца, невина осуђених на двјеста година робије.

При томе туњава глупост његова једнако вјерује, да је ствар тако паметно измудравао, да га нико не може ухватити. Па то и јест узрок што га свуда брзо ухвате и пребијају, а пошљедице сноси братски народ српски. Стари његови рецепти ту не помажу — рецепти: не знам, није истина, нијесам видно. То може да подноси још само у друштву сеоских политичара, па и ту не у сваком. У осталом тако се брани сваки зликовац, и кад би остало на његовом, ни један не би био крив.

* * *

Нијесмо имали законских средстава да спријечимо демонстрације, вели „Самоуправа“. Вјерујемо. Али како у очима поштенога свијета изгледа тај изговор кад се зна, да су их они сами изазвали?

Бацили човјека у море, а послје се правдају, да нијесу имали могућности да га спасу.

Језуитизам овако плитко-шеретског изговора мора пасти свакоме у очи.

Није овдје ријеч о законским средствима и о сузбијању, него о подстицању, а о томе „Самоуправа“ не показује ни „обоњанија“. Лукаво ћути и мисли, да ће се иза тог ћутања моћи сакрити.

Нека би напошљетку било и тако, како „Самоуправа“ каже. Ми нијесмо никога ни оптуживали што је било демонстрација, нити смо никоме замјерили што их није сузбио. То „Самоуправа“ шеретски измишља нов терен на ком би пре-

нијела дискусију и спасла кривце. Што смо замјерили и што Пашићу и његовом штабу нећемо заборавити, то је, што су органи власти на збору и у сокачким демонстрацијама трпјели, кад закон изрично забрањује, да се на прљава уста најмљених букача вријеђа, грди и клевета наш Књаз Господар. То је с наше стране речено сасвим јасно и разгјетно, и речено је не једанпут, па опет се „Самоуправа“ прави и луда и глува и трабуња о немању законских средстава да сузбије демонстрације, што нико није тражио.

Да узгред запитамо: Како је Пашић нашао законских средстава да позове жандаре у помоћ, кад је оно омладина демонстровала противу њега кад је у Сенату гласао противу закона о зборовима и удружењима? А сјећаће се ваљада, како су жандари чистили ђаке. Све кундацима у ребра.

Па како је нашао законских средстава да премлати оба Новаковића у гл. полицији? Па да пуца у демонстранте на Теразијама, на Чукарици и на Вршкој Чуци?

Али то узгредно. Тек колико да се рељефније испољи ништавост изговора.

Но и те јаде да оставимо на страну. Да и ту претпоставимо да је онако како „Самоуправа“ каже, остало је да се упитамо, шта је она чинила тамо гдје су јој средства стојала на расположењу? Ако није имала законске могућности да спријечи зборове и демонстрације, то шта је чинила да обавијести свијет о дужностима према великим интересима Српства и Црној Гори, сузбијајући лудјачку хајку, која се у једном дијелу штампе дизала на њу? Је ли осудила бомбе, је ли исправљала настрана мишљења, је ли сузбијала увреде и клевете, као што је чинила бранећи Бугарску и њенога владара?

Ништа није чинила. Онамо „није имала законских средстава“, овдје гдје су јој средства стојала на расположење, није ни једно употребила. Наћи ће ваљада и ту какав изговор.

И тако, нити се дају ухватити за главу, ни за реп. Тако братску политику воде према нама.

Свуда све сам Пашићизам. Не чудимо се што га има, већ се чудимо како могу вјеровати да ће оваким шарлатанством моћи некога обманути.

* * *

Досетише се јаду да испливају из воде, а да не цури с њих. Подметли г. Јоксимовића да интерпелише у Скупштини, а влада ће послје на уста свога министра спољних послова да одговори, и тако ће да изиђу чисти и прави, а што је главно, и нас амо на Цетињу да увјере, да прашина бачена у очи ипак нешто вриједи.

Стари, отрцани марифетлуци, којима се и вранци са крова смију. Што бар не пронађоше нешто ново?

Па и у одговору г. Миловановића види се оно што су хтјели маскирати, па нијесу умјели. Хтјели су показати искреност и топлину, а оно испала штурост и обично шаблонство. Исто се то видело и на „Самоуправи“, која је шури одговор оштампала без и једне ријечи коментара. Ко би хтио, могао би из тога извести закључак о потцењивању и погрјешном увјерењу, да смо ми амо на Цетињу тако јевтини, да нас могу исплатити општим мјестима из дипломатске фразеологије. Држе да ће бити довољно да пилатски оперу руке.

Преварили би се све и да није дошло оно, што их правце у теме погађа и износи као људе или сметене, који не умију ни радити ни лагати, или као људе, који су морално у политици тотално пропали.

Само два дана прије но што је г. Миловановић одговарао на интерпелацију Јоксимовићеву и умјешношћу модернога дипломате метао фластере на бона мјеста наша, у Крагујевцу се држао збор на ком се је у присуству власти на најбезобзирнији начин вријеђао опет и наш Књаз Господар. Исто као и у Биограду*). Присутни полициски чиновник мирно је слушао, не чинећи употребе од закона, који налаже да се владаоци страних држава не смију вријеђати. Нити је збор растурен, нити ко оптужен. Донета је и резолуција, у којој се такође неваљало вријеђао наш узвишени Владар. Па и то не беше доста. На дан 28. новембра излази 48. број „Радника“, који кипти грдњама на Књазу Господара. Нити је тај број забрањен, нити ко оптужен. А два дана доцније ево како г. Миловановић љупко пјева, одговарајући на интерпелацију Јоксимовићеву: „Ја знам да ћу одговорити осјећајима и мислима свију нас кад будем рекао, да према расположењима, према интимним осјећајима цјелокупнога српског народа, влада српска мора да има у својој спољној политици као први задатак, да са Црном Гором одржава највеће повјерење и најинтимније односе.“

Сравните ријечи и дјела и ви пред собом имате чудовиште. Дјела не могу бити гора, ријечи не могу бити слађе. Док министар спољних послова говори о највећем повјерењу и најинтимнијим односима према Црној Гори, донде министар унутрашњих дјела, вјерна слуга Пашићева, води дијаметрално супротну политику и дјелима потире г. Миловановића.

Како су се они у овој акцији сложили, и да ли су се сложили, нећемо да испитујемо. То нека буде

*) Нећемо да спомињемо и оно што је било у Алексинцу и другим мјестима.

работа Миловановићева и Пашићева. Што хоћемо то је да овдје утврдимо факт, да биоградска влада с Пашићем на челу са сваком својом енунцијацијом само погоршава односе између Србије и Црне Горе, и да тако деконски вјешто не би могао чинити ни нарочито за то плаћени Мефисто. Ми не приписујемо то г. Миловановићу, него оној туњавај глупости у пророчкој бради, која, од кад је, само о злу мисли, а подвалама и лажима се служи. Није у стању ни за један тренут да буде исправан човјек.

Нека буде увјерен и он и сви који му служе, да је први Пилат формално опрао руке али не и савјест, и да тако пролазе и сви други послуже њега. И нека буду увјерени, да нас празним шаблонским фразама не могу омађијати кад зла дјела овако френетички противу њих говоре.

Погодили су се

Такозвани Фријдјунгов процес био је и прошао. Улетио је у јавност као ураган, а завршио је као тихи повјетарац, који се игра са сухим лишћем. Бомба, која је летјела кроз ваздух и пријетила да грдно развашири кад падне, угасила се као лојана свијећа, без праске и без силине.

Шта је било? Погодили су се. Обје парничне стране нашле су да им ваља одумити од узете захукталости; обје су пронашле, да би у даљем ходу процеса имале више да изгубе, но да добију, и договориле су се да тужиоци одустану од тужбе, а тужени да изјави, да сумња и сам у вјерност поднесених доказних докумената. И тако је остало питање, око кога се процес окретао, неријешен. Покрили су га густим велом и оставили су га да га на свјетлост Божју изнесе тамо неко далеко поколење, или историја.

Била би чиста дангуба нагађати, зашто су тужиоци одустали од једне парнице, која би им, ако би испала у њихову корист, донијела не мали тријумф. Одрећи се тога великог успјеха и замијенити га неизвјестношћу, која допушта да ипак над њиховим именима остане магла коју сунце истине не пробија, може се објаснити само тим, да је у даљем току парнице било више

да се изгуби но да се добије. Иначе нико ко зрело суди не би из руку испуштао исвјесну побједу. То је исто по свој прилици важило и за противну страну. Морала је и она метати на плочице својих теразија добитак и губитак, и морала је пронаћи, да је губитак већи од добитка. Побједа њена била би исто тако жалосна као и пораз противника.

Не треба губити из вида, да се је процес неочекивано развио у правцу који би Аустро-Угарску на ново довео у сукоб са Србијом. Од једанпут се створила Краљевина Србија на оптуженичкој клупи. Они, на које је сама садржина процеса свалила кривицу, обретоше се на суду као свједоци, а они, који би по природи ствари могли бити само свједоци, донекле и тужиоци, посташе чудним стицајем прилика оптуженици. То се видјело из самих исказа. Свједоци нијесу имали шта да свједоче, него су као кривци само порицали. А порицати су морали, јер признање би у првом реду њих саме оптеретило и подвело под параграф аустрискога казненог законика. Пошто је на оптуженичкој клупи, за сада још забуђена, сједила Краљевина Србија, то да би се дошло до пуних доказа о њеној кривици ваљало је као тужилац да изиђе сама Аустро-Угарска. Јер није доста било ријечи: Ја имам копије протокола тих и тих сједница „Слов. Југа“, нити те и те документе о разним исплатама, него треба сад изнијети и фотографије оригинала, за које се тврдило да су имали; требало је изјавити пред суд као контра-свједоке лица своје дипломатије, која су у набављању тих докумената играла улогу не много славну; па је онда требало можда и отворити архиву самога бечког спољњег званика, напошљетку морао би бити откривена и сва она „патриотска“ банда у Биограду, која стоји у служби Аустро-Угарској, а то би значило једним ударом разбити цијелу једну мучно изведену организацију шпјунна вјешта реда. Аустро-Угарска би се морала открити Европи и свијету као држава која се служи најодрватнијим путевима, а Србији би пукао онај велики морални чир, пун политичког неваљалства, из кога би покуљали можда и многи „честити људи“ из разних редова чиновничке и грађанске хијерархије.

Кад се је овај велики губитак сранио са добитком, ако би про-

цес испао на штету тужилаца и Србије, нашло се, да је много пробитачније наћи пута и начина да се прекине. За то су се заступници парничних страна, који су сви аустриски Нијемци и прије свега аустриске патриоте, договорили, да ствар изравнају тако, да заступници тужилаца из српско-хрватске коалиције објасне овима, да би боље било да под извесним концесијама одустану од тужбе, а друга страна да на уста оптуженога Фријдјунга изјави да сумња и сама, да су поднесене копије вјерне оригинала.

Успјели су, а успјели су зато, што је тако од њих тражено с више, и они као добри родољуби морадоше послушати.

Шитке намети с једне и с друге стране поцијенаће грла хвалећи се успјехом, док је прави успјех постигла само службена Аустрија. Погођен би био Пашић, али би се у Биограду открила организација која служи Аустрији, а то би била сто пута већа добит, но што би износио губитак у Пашићу. Овако остала су Србији и на даље два зла, један демон, који је разорава као шеф једне странке, и једна тајна организација, која служи Аустрији, и чији чланови ко зна да нијесу и сами „најчеститији људи“.

Једну велику тајну затрпао нам је овакав свршетак Фријдјунговога процеса. Многи би Каћански био деманскиран, многа неславна улога аустро-угарске дипломатије и војних аташеја била би откривена.

Српство

Туђинци у Босни. Ових дана била је сједница сарајевске трговачко-обртничке коморе, на којој је Перо Шантић предложио, да се измени § 45 пословника коморе, по којем се комора у саобраћају са странцима у Босни и на страни може служити свима језиком српског свијета. Г. Шантић предлаже је овакву редакцију кога параграф:

„Пословни и расправни језик искључиво српско-хрватски, а пише се равноправно ћирилицом и латиницом. Другим се језиком ни у једној расправи не смеје служити.“

Комора може примати српске и дописе и јавна списања Босне и Херцеговине и у другим језицима, а одговор слаће се у оригиналу само на српско-хрватском језику, а само гдје устреба у преводу и то приклопљено оригиналу.“

Али против овог сасвим природног приједлога, подигли су туђинци, који, и ако су се у Босни обогатили, до данас још нису хтјели научити ни српског језика, читаву галасу. Сарајевски адвокат, Јерејин Роткопф, стао је доказивати, да се комора не смеје служити српским јези-

ком, јер је — земаљска институција! Али што је најжалосније, против Шантићевог приједлога гласали су и сами домаћи Муслимани (осим двојице) и сви католици и дошљаци и домаћи. Ко тако ради, нема права да се јадка, како Босну поплавише туђинци. За Шантићев приједлог гласало је 18, а против 32 члана коморе, те је прошао.

Нови српски митрополит. За новог гуцландско-зворничког митрополита кандидован је архимандрит Иларијон Радонић, ректор рељевске богословије.

Оставка министра војног. Министар војни у Србији, М. Мариновић, повукао је своју оставку, пошто му је обећано, да ће се усвојити његови захтјеви о војсци.

Балкански савез. Студенти у Србији намјеравају сазвати конгрес свих балканских студената, на коме ће се расправљати о балканском савезу.

Словенство

Народна скупштина на Сушаку. Народни посланик са Сењске Ријеке, Еразмо Барчић сазвао је за сугра на Сушаку народну скупштину, на којој ће се доијети протест противу данашњег противуставног стања, које траје двије године у Хрватској, као што ће се упутити и владару молба да неуставном стању учини крај. Још ће се на тој скупштини доијети изјава повјерљива Франу Сунду и српско-хрватској коалицији.

Румунска краљица у Софији. Румунска краљица, позната у књижевности под именом Кармен Силва, полази ових дана у Софију, да врати посјету бугарској краљици.

Нове зграде у Загребу. Ове године је саграђена у Загребу 52 приземне зграде, 52 једнокатнице, 13 двокатница и 21 трокатница.

Руси и Чеси. Још прије годину дана образовано је у Русији друштво под именом „Руско Зрно“. Томе је друштву задатак, да ради на економском образовању руског сељака. У ту сврху друштво шаље сеоску омладину међу напредне Словене, да се усавишавају у ратарском послу. До сада је праћено деветнаест омладинаца у Чешку и резултат се показује врло повољан.

Поглед по Свјету

Криза у Аустрији.

Словенска унија је одржала своју ријеч. Пошто нијесу задовољени њихови захтјеви, нити је била реконструкција Бинергова кабинета, чим се састав парламенат, повела је острукцију. Подијела је преко четрдест пријешњих приједлога и отпочели су чланови њени километарске говоре. Острукцију са говорима отворно је Чех Котлар. Он је говорно дванаест и по сати и за то вријеме се само одмарао 5 минута. Острукција је последице тога обустављена, те се то сматра као добар знак, јер држе да ће доћи до реконструкције кабинета.

Криза у Угарској.

У Угарској криза још никако да се приведе крају. Још се држе савјетовања,

нека вам Бог суди... ви сте виновници моје раше смрти... Шта је смрт? Прелаз из једне собе у другу — просто шетња... Ха! ха! ха! кака лијена шетња!.. Ах, како сам могао и понесити на то, да тач инстинктним створењима подлегнем, и парним слатку — створење Боже! Ах, опрости ми, Боже, грешноме... Не, ако је Он заиста свесидећ, зашто не би предуприједио овај ужасни злочин, самоубијство? Зашто није закратио те ударе тих несвих подних створења — занушине њиха злобна уста, која, ах, парају моје срце? Зашто ме је Он и дао на овом свијету, кад је знао, како ме несреће у животу очекивају?.. Зашто, о, свесидећ? Гдје је Цегова воља, када ја могу сам по својој вољи да мрем или да живим? Значи ја сам господар, моја се воља врши. А Цегов?.. О, човјече! несрећно, забачено створење... Он је створен слаткишом; њега доводи судбина до крајности... и сама га какавава; животиње друге! — безумне животиње! о, како сте срећни! Аливагда пута срећније од нас: оне не знају ни за добра ни зла: оне немају вјечности, тог фантастичног... оне могу... (Наставиће се)

ПОДЛИСТАК

ЉУДИ И СТРАСТИ

— трагедија у пет чинова —

Написао Љермонтов

Превео бл. В. Беговић (12)

Иван: Ваш отац се мало разгудио, он ће се убрзо повратити и отклетити те...

Јурије: Ајде добри човјече, то се тебе не тиче.

Иван: Мена је заповијеђено, да вас не остављам...

Јурије: Ти лажеш!.. Овдје нема никога ко би брижнo о мени. Мене сви осуђују, ја сам саман — тузан у овом свијету... ах, овом судалвом милету. Клевета је учинила своје... Ја сам жртва клеветаша... Ах, клеветници, изроди!.. Несрећна Јурије, зар од страха мреш... Не, не! Клеветници не могу... Бог види... Ах, он Бог мој!.. Ја сам добро: види на поле!..

Иван: Узладу ви ме не можете у томе увјерити: Ваш тузани изглед — крајње не-симпатички — ваше очи, које увјерене — лудо гледе свуда, ваша расијаност не дају добре знаке... дрхтајући ваш глас казују пешто само прогнано...

Јурије: (Узима на куглице, која је на астаду, повлази, на страни.) Ја сам чуо, да то може много међу „људима“ до користити (показује на бесу.) Ах, то проклето мито...

Шта зар су људи толико несви да примајући злато, убијају друге... још моралио, Ах, како је тешко то. Отац је проклео сна. Зашто?... криви су клеветници; отац не види... (Пашу) Уми то и види одавде... Овдје је твоје грдест душата...

Иван: За тридесет сребрника је продао Јуда Исуса Христа... А то је још злато... Не, господине, ја нијесам такав човјек... и ако сам слуга, ја нећу за таку циљ, пагда узимати повца од вас...

Јурије: (скаче на прозор) Али немој ко да ме забуђује... ја...

Иван: Шта вам је, господине, за име Бога? Шта вам се десило? Утешите се!.. Умирите се!.. Неће бити за вада ало, неће бити за вада туга и жалост... промијениће се, умри се, братко.

Јурије: (тешко) — Ах! О, једнако...

Иван: Бог вам био у помоћи... Како бих се и ја сам задовољно у неколико... О, мој добри господине, шта вам је тако тешко!.. Ах, како вас жалим, јер пагда од вас љуте ријечи нијесам добио... ви сте тако добри...

Јурије: Ваш тако?

Иван: Ја вада велим жени и дјети, да се за вас Богу моле.

Јурије: Зар ти имаш жену и дјецу?

Иван: Да, како не!.. И још како?... Као да су с неба, — прекрасна је то — лијена жена, — добра жена... и малишани, срце ми само поје, кад их гледам...

Јурије: Ако сам ти учинио како добро, врати ми га. — венути моју једину молбу...

Иван: И тијелом и душом сам готов, брате, стајити вам на службу...

Јурије: Ти имаш дјецу... немој их нигда проклињати... (Одлазе на страну).

Иван: (гледа на њега са сажалењем, њега нево иза кулиса зове, да иде Марти (Иришој). Он одлази полако. Јурије остаје сам).

9. појава

Јурије сам

Јурије: И он мој отац, проклео ме!.. Ах, отац да прокуне сна, зар је било тога!.. То је ужасно... Још у онај час, када сам ја за њега све остављујући и ту саму несрећну старицу... У тај момомаг... Ха! ха! ха! О, људи, људи!.. Саме двије три ријечи те подде клевете, тих инстинктних људи, учиниле су те сам над самим гробом... Ах, та проклетог рака, која ће ме брзо укунути чедустима својим!.. Прекрасна вјечност! Прекрасно усомење!.. Но, то се је све тако морало свршити... Гдје злато превлађује, ствари се тамо не свршавају боље... И тог истог дана ме он проклео! Оног истог дана, када сам преварио љубављу, дружбама... Моја се страдања свршавају... свршило се... Ја сам трпко докле сам могао... али сад... е, е, то није могуће... Што ће ми живот сада, када је у њему све отровано... Ах, инстинкти,

Још једнако владареви повјереници посредују, а сата је акцију предузео, пожели царевом. Лукач, који је из Беча отпутовао за Пешту. Држи се, да ће посливио министарство предводити Хелдварис Лукачом.

† Перо Костић

Никшањ, 8. децембра

Мртва јесен, са својим милостивим дањима, као да нас не штети ни у чему ни у људима, те нам отрже из наше средине доброга и општељубљеног дугогодишњег радника на просветном пољу, одважног и неустрашивог бораца за крест часни и слободу златну Пера Костића, учитеља у пензији, који на дан 1. децембра о. год. у кругу своје фамилије испусти своју племениту душу.

Учитељ Перо добио је школско образовање у Њеваљима, а син је чувеног српског патриоте Косте Брка—Куручића, по коме му је и добио презиме Костић. Он је потомак гласовите српске куће Куручића—Шећеровића из Њеваља, која је и ако под својим несташљивим душманском чувала и очувала српско име, српску славу и обичаје и свуда и на сваком мјесту пријетала у помоћ подбаченој браћи, а Црној Гори и њеним славним Господарима била је на руку и чинила је све могуће да се српски душманин са српскога прага уклони.

Неувијено турско насиље хтјело је да Србе уништи, али Коста Брк ипак се својим прегалаштвом, јунаштвом и својим богатим имањем томе одважно одупираше, те је у пркос силној Али паши Сточевића—Ризванбеговића вадио своју браћу Србе са туђинских окова, због чега га Турци као свог заклетог непријатеља отрују.

Учитељ Перо, као вјерни и достојни потомак те куће, почео је још из свога детињства да иде стазама свога оца, те је и он са новцем откупљивао своју браћу, који су били у заточење код злогласног Дед Аге. Прије 1862. год., кад се почела крв лити на све стране миле нам домовине, учитељ Перо ускочи са своја два брата у слободну Црну Гору, оставивши своје богато имање на милост и немилост турским зулумџијама. Да као достојни син своје куће и свога оца, послужи домовини са сабљом и пером у руци и да са братом Црногорцем дијели ало и добро.

Учествовао је у рату на Руданцима 1862. год. гдје се као момче показао као неустрашим борац, јер њега не сметаше цика непријатељских пушака, већ се налазаше у прве редовне убојника за име Србиново, за што је одликован од нашег узвишеног Владара сребрном медаљом за јунаштво.

Последњег раговања стари учо није покорио при јунаштво, већ се свуда налазио у прве редове бораца, гдје се клицало за крест часни и слободу златну и лавски се борио док је у боју под Остогмом, ускочивши у непријатељски шанец, рану добио и послан у болницу на Петине ради лијечења. Одакле је, пошто је од рана оздравео, послан за учитеља на Његушима, гдје је поред учитељске службе, вршио вјерно и поштено експедицију равненичког материјала, шилатог од Црвеног Крста из Русије.

Њ. Кр. В. Књаз Господар видјећи у Пера одважног и неустрашивог бораца на бојном пољу, одликује га ратним одличјима, међу којима је његова храбра прса красила „Обићна“ медаља, а додиче га награди и сабљом.

Учитељ Перо је у овом судбоном тренутку по Српство поред убојне другарице и одатог јатагана учио и просвјетљивао српску омладину, коју је дужност наставио и пошље умирења све до 1900. године, када је по његовој жељи стављен у пензију, јер баш те године добије у фамилији један тежан удар, умријевши му син Коста, свршани матурант.

Стари учо у тешком учитељском службовању неуморно је и патриотски радио скоро 40 година, чиме је могао за примјер служити, зашто га је наш Узвишени Владар одликовао Давидовим крстом IV степена и сребрном споменом четрдесетгодишње владавине „Бог и Правда“, те су његова храбра прса красила седам разних грађанских одличја.

Поклоњивки ђаци, које је он васпитавао, а којих има много унутрашњости и на страни, спомињу се и спомињаће се за свагда свога доброга учитеља, као што треба да га се спомињу и његова дјела поштују, јер им је он направио пред очи свјетлост указао и упутио их правом стазом и удно им је све оно што је добро, што је корисно, похвално и племенито.

Какво је стари учо поштовање имао ко се једном с њим видио и како су поштовали његова дјела, види се из доле означених стихова, до којих сам случајно дошао, а прелазим њему приликом прос-

лаве његовог тридесет-пето-годишњице учитељског службовања:

Са књигом у руци
Тридест и пет љета,
Што си ко пчела
Од цвијета до цвијета.

То мирисно дијеће,
Бјеж нашој киби
Омладина наша
Наши соколићи.

И поред науке
Што ти дијеће даде,
Ти пошви дјелу
Што треба да раде.

А медаља Обићна,
Што јуначка прса краси,
Кажу брату и душману
Одакле си, ко си, шта си.

Поклоњивки учитељ Перо био је у мирном животу часан, поштен и гостоприман што је све могло освједочити безброј телеграфских саучења из унутрашњости и са стране, као и онај силан свијет, који се при спроводу и погребу бјеше окупио да старом ратнику и добром учу рекну пошљедње збогом. Г. Стојан Ковачевић, војвода, са покошником се опростио у кући са ријечима: збогом добри човјече, јуначе и вјерни друже, а г. Перо Јововић на гробу.

У учитеља Пера губимо старог и одважног ратника, дугогодишњег доброг радника на просветном пољу, угледна и поштена грађанина, искреног друга и добра пријатеља, његова кућа добра родитеља и домаћина, а домовина вјерног и оданог сина.

Пођи збогом, драги учо, јуначе и добри човјече; ти се снама растављаш, али твоје успомене и твоје име неће међу нама умријети, и лака ти српска земља, коју си до пошљедњег издасја искрено волио и љубио и за њу крв пролијевао.

Оногошћанин.

Велеиздаја у Аустро-Угарској

X.

НА ДАН АНЕКСИЈЕ

Записник VII. сједнице „Словенскога Југа“ на 22. септембра 1908.¹⁾

Присутни: Председник Божо Марковић, потпредседник Љ. Давидовић, чланови: Љ. Јовановић и М. Јовановић.

Б. Марковић: Чини се, да се приближује час, када ће се испусти жеља лужаве окупаторнице, да присвоји наша крајина подручја, те уништи наше име и нашу браћу у Босни и Херцеговини. У овом часу нијесмо на чисто, хоће ли Бечлија.... загристи у ову криву јабуку, али ми не смијемо бити неприправни за тај случај, те морамо одмах Круља²⁾ и Хаџи Ристу³⁾ опоменути, да раде одлучније и да буду сваки час приправни.

Љубо Јовановић: Господо! Мене је позвао сада министар на договор, те молим, да ме извините. Али ја ћу послје разговора доћи на вијећање.

Љ. Давидовић: И ја морам, господо моја, поћи на тај договор. За то предлажем, да у овој сједници закључимо, што је неодложно. То би било, да наше пријатеље Љубу Бабића Балскога, Франу Супила, Медаковића, Круља, Хаџи Ристу; Душана и друге обавијестимо, како треба. А што је главна ствар: Ми морамо бега Фирдуса⁴⁾ узети се придржати, јер сами, без браће Муслимана, не ћемо моћи ништа постићи.

Сједница се одлађа на 8 сати. Послије прекинуте сједнице: Божо Марковић: Молим, да се господа потруде на вијећање у дворану.

Прелазим се на вијећање⁵⁾ Послије вијећања:

Божо Марковић: Чега смо се још час прије бојали, наступило је, и ми стојимо пред пошљедњим чином, што га лукави Беч проводи. Наша акција мора да сада започне и за то вас молим, моја господо, да будете сутра овдје, да се узмогнемо посавјетовати, што можемо учинити на спас наше подјармљене браће. Ми овјерујемо овај записник.

Београд, дне 28. септембра 1908.

¹⁾ Та се сједница дакле одржавала на дан, кад је царска прокламација, која се тиче анексије, изишла.

²⁾ Вођа Срба у Мостару.

³⁾ Вођа Срба у Сарајеву.

⁴⁾ Вођа Муслимана у Босни.

⁵⁾ Код овога се вијећања у шљедњим списима садржани закључци створени.

XI.

Закључци и одлуке, поднесене и ријешене при 27. састанку средишњег одбора „Словенскога Југа“.

Београд, 22. септембра 1908.

1. О Босни и Херцеговини.

„Брзојавом будиментанскога конзулата упућује се средишња управа, како шљеди:

„Са болом у души саопштавам Вама¹⁾ као и господину министру, да ми је нао-

до руке један концерт царскога манифеста, према којему се Босна и Херцеговина Аустро-Угарској припаја“.

„О овоме барбарском поступку већ сам обавијестио Хаџи Ристу и Круља“.

„Предлаже²⁾, да се о свему без сваке претрасуде закључи, што се има у обрану наше браће и у интересу наше домовине подузети“.

Потпредседник³⁾ извјештава средишни одбор о свом разговору, што га је имао са министром с погледом на тај бесрамни поступак. Господин министар пушта средишњој управи сасвим слободне руке у свем њеном дјеловању, које иде за тим, да се подари незадовољство народа у Босни и Херцеговини и да се успри на физични отпор. Први члан⁴⁾ средишње управе предлаже средишњој управи, да се с мјеста пошаље издашан број бомби у Лозницу⁵⁾ исто тако треба и поузданике у Варадишту и Вишеграду снабдјети с бомбама⁶⁾.

Одлука господина председника:

1. Одлука с погледом на молбу господина министра:

„Г. министар има се умолити, да нареди, да се средишњој управи нужна количина праскавих ствари (бомбе) и отрова за отровање зденаца стави на расположење. Надаље има се управи најмање ставити на расположење 1000 пушака, свака са 100 набоја. Да средишња управа узмогне све у интересу домовине предвидјети, треба замолати и материјалну помоћ од 20.000 франака. Овај ће закључак средишње управе подастрјети господину министру господин потпредседник и први члан управе“.

2. Одлука с погледом молбе на општину биоградску:

„Господин председник нека општини у име средишње управе препоручи све мјере које су нужне за спасење Босне и Херцеговине, апелирајући при том на домољубиве повчане припомоћи народа“.

3. Одлука с погледом на упуства господи Љуби Бабића Балског, Супила и Медаковића.

„Споменутим особама има се описати опасност, која пријети српском племени, те се исти имају умолити, да одмах подузму све, што је нужно, да се обезнажи тај нападач на Српство општим устанком у њиховим подручјима. За постигнуће тога циља има се тим особама дати, што год буду требали. Одговори се имају управљати под шифром „Светислав“ на Давидовићеву штампарију“.

4. Одлука о обавијештењу Уроша Круља, Хаџи Дамјановића и Душана Васиљевића“.

Ове особе имају се у истом смислу обавијестити као и пријашње, те им ваља споменути, да ће добити нужна средства преко њихових поузданика и од средишње управе“.

5. Одлука: „При сутрашњем митингу заступаће средишњу управу господин потпредседник и 1. члан вођства“.

„Господин капетан Манојловић⁷⁾ у Куршумлији⁸⁾ има се обавијестити, да он има преузети бомбе, те их стављати само према упуству на располагање средишњој управи. Ову дозволу за тај поступак добиће од војног министра“.

¹⁾ То је председник Божо Марковић.

²⁾ То је председник Божо Марковић.

³⁾ То је Љубомир Давидовић.

⁴⁾ То је Љубомир Јовановић.

⁵⁾ Мјесто у Србији крај босанске границе.

⁶⁾ Варадиште и Вишеград налазе се у самој Босни — дакле тамо је било стовариште бомби за устанак предвиђено.

⁷⁾ Љубомир Давидовић, члан средишње управе „Словенског Југа“, је власник штампарије у Биограду.

⁸⁾ Вође Срба у Босни.

⁹⁾ Капетан српске војске.

¹⁰⁾ У Краљевини Србији.

XII.

Записник XXIX. сједнице „Словенског Југа“ од 5. октобра 1908. год.

Присутни: Председник: Божо Марковић.

Потпредседник: Љуба Јовановић.

Чланови: Љуба Давидовић и Михаило Јовановић.

(Ову сједницу изостављамо.)

XIII.

Записник XXX. сједнице „Словенског Југа“ 21. октобра 1908. год.

Присутни:

Председник: Божо Марковић.

Потпредседник: Љуба Јовановић.

Чланови: Љуба Давидовић и Михаило Јовановић.

Божо Марковић: „Моја господо, позвао сам вас, јер имам да вам саопштим опомену, што нам је управио г. министар Велимировић¹⁾“.

Кад на његов позив дођох г. министру затражило се од мене да изложим, чему су кадри вође покрета у Босни и Херцеговини, да анексија буде перфектна, а друго да извјестим, да ли међу вођама има искрених и поштених људи, на које можемо са сигурношћу рачунати, да ће

утицати на народ, у случају да будемо требали њихове делатности.

На ова два питања г. министра изјавио сам како заиста ствар стоји, и како би и ви били одговорили, да сте били на мом мјесту. Ја сам г. министру поднио пошљедње писмо нашег пријатеља К... што му је достојало, те сам још додао, да је наша организација већ извела свој план о избору поузданика у пограничним мјестима и селима, тако да чекамо праву згуду, да им предамо оружја, загре и бомба, и све, што је потребно да нам буду корисни...“

Г. министар је био задовољан нашим успјехом постигнутим код браће у окупираним земљама, само нам је објављено, да под ниједним условом не смијемо вршити кријумчарење оружја, загре и бомба по нашим људима,²⁾ него поради то, да се за то побрине сваки од њихових.³⁾ Господин министар се нада, да ће се за то наћи доста људи, ако су нам искрено одани...“

Љуба Јовановић: Ја разумијем, за што је господин Велимировић захтјевао, да наши људи не кријумчаре оружје. Али господин председник могао је г. сподину министру објаснити, да су наша браћа у Босни — ако до тога дође — сва спремна насти у боју са зликовцима. Ја не знам, што је господин председник обећао господину министру и како ви, моја господо, о томе мислите, ну ја остајем код тога, да је боље ако остане при старом и да ми, у колико се буде пружила прилика, сами се побринемо да добавимо та средства, а не да извржавамо нашу браћу погибији, да ју Шваба вјеша.

Љуба Давидовић: Ја се сасвим слажем са надзором господина председника и пристајем и уз то, да начин кријумчарења такав остане, какав је и до сада био.

Божо Марковић: Ако господа држе, да је боље онако, како они ствар схваћају, онда се не прогивим томе, да остане онако, како се то доселе ријешило а то тим више, што господину министру нијесам дао никаквога позитивнога одговора. Јер и ја сам потешкоће промјена дојакосње тактике увидио.

¹⁾ За онда министар председник.

²⁾ Становницима краљевине Србије.

³⁾ Т. ј. становника Босне и Херцеговине.

XIV.

Београд 21. октобра 1908.

2000 рубаља из Русије.

(Брзојав господину Поповићу у Петрограду, председнику скупштине Љ. Јовановићу).

„Из министарства спољних послова“.

Службена шифра.

13. XI. Петроград.

Љубомир Јовановић професор, председник Скупштине

Овдје.

Госп. М. Поповић саопштава: Г. г. Миљуков, Корабљев, Стоховић и други, предаше ми 2000 рубаља са жељом, да тиме купите и набавите пушака и олова. Господа Вас веома поздрављају, и потику Вас, да не попустите. За сада не могу Вам особно с моје стране друго што рећи. Упутицом шаљем Вам 2000 рубаља.

М. Поповић.

Примједба. Горњи брзојав, како из садржаја произлази, био је од представника Србије у Петрограду, Поповића, управљен српском министру спољних послова, а од овога службеним путем предан Љ. Јовановићу, председнику Скупштине. Миљуков је познати вођа руске кадетске странке.

Из народа

Никољдан у Шавнику.

Шавник, 6. децембра

Имендан Њег. Краљ. Височанства Књаза Господара прослављен је на најсвечанији начин. У очи св. Николе варошница Шавник била је окићена барацима и освјетљењем. Како варош својим положајем лежи у дубини околних брда, која су окићена била освјетљењем, имала је веома красан изглед. Грађани варошине на челу команданта батаљона и племенског капетана, са понећим бројем племеника из околних села, правили су овације до пола ноћи, кличући: Живио Господар! Живио владајући дом!

Сутрадан на девет сати отпочела је божанствена литургија а за тим благодарјење. При изласку из цркве на командо официра Радовића одјекнуо је 21 топовски мстак са Берицине Луке испред команде бригаде, са оног истог мјеста, где се сакупила стари Дробићани да вијећају, како да се ослобде непријатељских напада.

Први је данас пут, кад одекнуше долине Дробићачког Племена од топовске ваље драге нам домовине.

Овај приказ тронуо је стара ратоборце, па и млађи парашта, те се сјетише оних дана кад се Дробњаци склањаху у пећине, а непријатељски топови домијаху стијене изнад њиховијех глава, па ни онда не жаљаху свој живот само да би, под заштитом Узвишеног Господара, могли дати отпор грозним нападачима.

Од цркве до варошице кренуо се многобројни свијет на челу војних старјешина и на тргу варошице отпочела су многобројна кола. Овом приликом изговорено је неколико врло сходних здравица за здравље Књаза Господара, што је био израз чисте и вјерне оданости.

Овако су се веселили Дробњаци до саме ноћи, кад су се отпочели разилазити својим кућама.

Дробњак.

ПРИВРЕДА

Земљорадничке школе у Мађарској.

— Све већа економска борба гони људе на размишљање, како ће од свог рада што више користити имати. Као год у индустрији, трговини и занату, тако исто и код земљорадника осјећа се све већа и већа потреба за већим образовањем у своје послу, — мора дакле више учити како ће рационалније обрађивати земљу, те да од ње извуче што више користи, те да успијешније изађе из данашње економске борбе.

У раније доба биле су економске прилике много лакше, али данас су се оне у многоме измениле и сваки онај земљорадник који мисли и на будућност своју и својих, мора промијенити и свој начин рада — обраду земље, а да ово може земљорадник постићи, нужна му је школа, где би се за рационалнију обраду земље успособио. У земљама где је пољопривредна култура на вишем ступњу, постоје одавна земљорадничке школе, а у самој Мађарској има ових земљорадничких школа: у Ади, Алђођу, Брежнобани, Чаби, Чаковару, Јасберењу, Ходмезевашархелу, Карцагу, Кечкемету, Комарому, Лугошу, Нађ-Сент-Миклошу, Папи, Римасомбату, Сентимри, Суботици, Силађи-Шомло и Чиксереди, а све су оне школе на државном буџету.

Затим има земљорадничких школа у Бистрици, Међешу и Великом Сибињу, које издржавају појединци или пољопривредна друштва.

Курс ових школа траје двије године и за то вријеме слушаоци добију потпуно образовање, које им је као земљорадницима потребно.

Првенство у школама имају синови земљорадника.

У свакој школи примају се по неколико ученика бесплатно, а да неко буде бесплатно примљен, мора поднијети уз молбу: крштеницу, школску свједоџбу, увјерење о владању, сиротињско увјерење и пристанак родитеља.

Од ђака ко хоће да плаћа пријави се у управу школе и буде примљен ако има мјеста.

Сем ових земљорадничких школа постоје и ове: Мљкарска школа у Шарвару, Мљкарска радничка школа за мушке у Кишберу, а за женске у Нађсечењу, Повртарска школа у Баји, Лечи, Нађбочки и Торди. *Винарска школа у Тарцалу, Менешу, Таполци и Кечкемету, Подрумска школа у Будафоку и Шумарска школа у Киралхалми, Липто ујвару, Вадасерде и Берђесенгимре.* Услови за примање ђака у овим школама исти су као и код земљорадничких школа.

Дневне новости

Вратио се. Њ. Кр. В. Књаз Господар отпутовао је у сриједу послије подне на Крушевац, одакле се сјутра дан послије подне повратио.

Честитка цару. Старосрбијанци и Македонци, настањени у Биограду, упутили су цару руском искрену честитку приликом његовог имен-дана.

Извјештај финансиског одбора. Како финансиски одбор завршава свој посао на претресу приједлога државног буџета за идућу годину, то ће се извјештај његов дати у штампу по недељи, послије чега ће се приступити и претресу буџета у Скупштини, а по свршетку кривично-војног закона.

Н. Скупштина. Јуче није било сједнице Н. Скупштине него су само одбори радили, а нема је ни данас. Идућа сједница имаће за дневни ред претрес кривично-војног закона, чији је извјештај већ у штампи.

Промоција једног Црногорца.

На атинском универзитету на свечан начин је промовисан за доктора теологије синђел Гаврило Дожић. Поводом овога грчки лист „Панелион Кратос“ донио је врло симпатичан чланак.

Правила Официрске Задруге.

Као што смо извјештени, правила Официрске Задруге израђена су, те ће се поднијети привременом одбору на претрес како би се у што краћем року приступило и остварењу ове корисне задруге.

Свршетак васојевићке афере.

„Биоградске Новине“ доносе од свог редовног дописника са Цетиња допис о васојевићкој афери и демонстрацијама у Биограду.

Фридјунгов процес. У Бечу је завршен Фридјунгов процес тиме, што је Фридјунг дао изјаву, у којој се правда да је био криво информисан окривљујући чланове српско-хрватске коалиције.

Животне намирнице. У мјесто да се поради на томе, да се животне намирнице појевтине, почели су да им дижу цијену. Тако је крај хљеба поскупљело и месо. Падокле, питамо, тако? Зар се томе не може наћи излаз?

Данашњи број. Због сјутрашњег празника св. Спиридона наш лист излази дан раније.

Вријеме. Послије дводневне паузе, киша је почела поново падати и нема изгледа да ће скоро престати. Студени нема.

Из Н. Скупштине

— извјештаји са сједница —

Цетиње, 9. децембра

Закон о таксирању. На скупштинској сједници од сриједи поднесен је приједлог закона о таксирању извршних судских пресуда по грађанским споровима. Начелну дебату отворио је министар финансија који је изишо у своје говору главне побуде о изишоњу овога закона. М. Николић се противио овоме закону, али је ипак дао свој глас њему. При претресу у појединостима није било дебате, него је примљен са измјенама одборским. Приједлог је примљен и у појединостима, само је против гласао Мило Драгојевић.

Посланички приједлог. Посланици Ристо Јокановић и Благоје Хаџић поднијели су Народној Скупштини приједлог о подјели шума сеоских и општинских. Овај је приједлог упућен одбору на проучавање.

Закон о нашљеђу. Пон Ђорђевић Мило поднио је још раније Народној Скупштини приједлог закона о нашљеђу, па како по њему није ништа поступљено, упутио је питање на министра правде шта намјерава по тој ствари учинити.

О набавци соли. Ушљед честе оскудице у набавци соли посланик М. Николић упутио је на министра финансија питање по тој ствари. Министар је на то одговорио, да се оскудица осјећа због нетачног лифериовања. Уговор за лифериовање соли закључен је 2. јула 1906. год. са друштвом јавних отоманских дугова у Цариграду. И ако се друштво обвезало, да ће лифериовати на вријеме, често се са лифериовањем задошћавало изговарајући се на препреке у превозу. Од стране министарства финансија до сада је чињено све, да оскудице у соли не буде, али се она није могла запријечити само зато што лиферанти нијесу одговарали тачно својим обвезама. Како се њихова неуредност не може више трпети, то се ријешило, да са њима нови уговор склопи, како би их што више обвезао, или, иначе, да уговор раскине. Одговор министров је задовољио Скупштину, као и питања.

Молбе и жалбе. Одбор за молбе и жалбе поднесене Народној Скупштини поднио је извјештај о једном дијелу молби и жалби, те је извјештај тај примљен и у начелу и у појединостима.

Књижевност

„Школски лист“. Тако се зове педагошки часопис, који излази у Сријемским Карловцима сваког 15. и пошљедњег дана у мјесецу, а кога уређује професорски збор српских учитељских школа у Сомбору, у Бачкој. Главни је уредник г.

Бождар Борђоски, а одговорни г. Мита Клишин, оба лица довољно позната у тамошњем Српству.

Лист је уређен пажљиво.

Цијена му је на годину 8 круна. Учители и учитељски приправници добијају лист за 6 круна годишње.

Желимо овим обратити пажњу господи учитељима у нашој Црној Гори на овај лист и најтоплије им га препоручити.

„Српски Витез“. Ишла је у Биограду и најновија свеска „Српског Витеза“, бројеви 11.—13., закључно до 15. новембра ове године. У овој свесци ова је садржана: Гавни задатак свечане сједнице Савеза Српских Витезова у Крагујевцу, на дан 25. октобра и 21. новембра ове године; посвјешено г. г. народним посланицима, Краљевској Влади а нарочито г. министру војном; Закон о потпомагању стрелачких, гимнастичких дружина и кола јахача; Правилник о извршењу тога закона; Савет Југ-Богдана са ликом; Ђен. пуковник Милутин Маринковић, министар војни са ликом; Пружите руке; Месојећа на селу; Витешке слицице од капетана Глише Марковића; Витезу Милошу С. Милојевићу, са сликом; Жалосна појава у биоградском Соколу; Ђура Јакшић, са ликом; Читуља; Срета Ж. Пашић; Биоградске вијести; Други витешки излет Савеза Српских Витезова; Часови вјежбања савезних друштава; Стидно и срамно; Огласи. — Ова је свеска већа но и једна до сада, па два табака. Претплатницима је послата, а на вјерсију не може се никоме слати. Уредник је Д-р Војислав В. Рашић. Душанова 48. Биоград; њему ваља слати рукописе. Моле се сви родољуби и сва витешка и друга хумана друштва, да помогну овај наш једини родољубиви и стручни лист, као свој заједнички орган, чији је главни смјер: да измири завађене, сложи сва наша витешка друштва и шири витештво у свима нашим крајевима.

Јавна благодарност

„Ратско“, дружина ђака Српске Православне Богословије у Призрену, сматра за особиту дужност изјавити уредништву „Цетињског Вјесника“ своју највећу благодарност на бесплатно шиљању свог листа нашој дружини.

Са српским поздравом у име дружине

Председник,

Марко Кнежевић—Липовац

Децембра, богослов IV. год,

Мирко Јовановић

богослов III год.

ИЗ БИЈЕЛА СВИЈЕТА

Виктор Иго лудак. Један француски лист прича овај занимљиви догађај из живота једнога од најчвршћих pjesника. У кући једног угледног републиканца било је једно вече скупљено овеће отијено друштво. Са неколицином својих другова из сената био је дошао Виктор Иго. Вријеме, кад се обично сједало за сто, било је већ одавно прошло, а на вратима се још никако није појављивао слуга, да изговори оно жељно очекивање: „Постављено је“. Један интимни пријатељ тога дома, потпредседник сената, приближи се мало нервозно домаћини на јој рече, шадећи се: „Да нијесам погријешно разумио? Ја сам мислио, да смо позвани на вечеру“. Домаћинца му шапатом саопшти своју невољу: „Пст, догодило се нешто непредвиђено, што нас је омегло, да на вријеме не вечерамо. Требало је, да нас буде четрнаест за столом, али је у пошљедњем тренутку г. Х. отказао. Сад сам морала послати по четрнаестога, јер, видите, међу гостима има један, који никада не би као тринаести сио за сто“. Неколико часака касније потпредседник брбља с Виктором Игом, с којим је стари пријатељ. „Знате ли, вели он pjesнику, вртећи главом, зашто још не сједамо за сто? Зато, што међу нама имаде некак лудак, који се боји, да сједне за сто, кад су само тринаест“. Виктор се Хуго исправи, одмјери потпредседника строгим погледом па му онда рече скоро свечаним гласом: Тај лудак сам ја“...

Нови календар. Лист америчких Срба „Српски Гласник“, што излази у Сан Франциску, јавља како је неки Карло Фишер из Сан Франциска саставио нови календар. По том новом календару година би имала 13 мјесеци, а сваки мјесец 28, или равно четири недеље, које чине 364 дана. 365 ти дан спадао би између суботе 28. децембра и недеље 1. јануара. Тај дан не би имао седмичног имена ни мјесечног датума, Звао би се годишњи дан. Све радње што би се учиниле у речени над сматрале би се као да су учињене у суботу 28. децембра. Недеље, мјесеци и године увијек би почињале са недељом а свршавале са суботом, те у том,

Фишер сматра, да би била велика олакшица и човек би, а да губи вријеме, знао у који дан од недеље спадају поједини датуми. Тринаести мјесец Фишар је назвао „Винцент“ и нови мјесец спадао би између јуна и јула. Свака четврта година исто би била преступна као и сада, а тај дан спадао би између суботе 14. винцента и недеље 15. винцента. Преступни дан звао би се полугодишњи, а за све радње сматрао би се као годишњи, т. ј. као субота 14. винцента. Сва празници што спадају на 29., 30. и 31. могли би се раздјелити да се слави 26., 27. и 28. или на 1. 2. 3. другог мјесеца. Фишер се обратио наким научњацима и државницима Америке, те је од многих добио похвалу и многи су изразили, да је потребно измјенити досадашње календаре Фишер намјерава овај свој изум послати сабору и нада се, да ће Америка примити званично његов календар.

Отац и син. У Прагу се код полиције пре неколико дана одиграо један приказ, који не долази сваки дан. Отац и син, који се нијесе познали, нашли су се истовремено код полиције. У петак се јавио 40 годишњи Иван Туч код полиције да нема посла ни зараде, а истог дана је задржан и један 16 годишњи надинчар. У суботу су обојина ради саслушања између осталих, изведена. Прво је дошао на ред старији Туч. Навео је своја генералија и рекао, да је рођен год. 1869. у Черновицама. Имао је једну жену врло бурне прошлости, која је након кратког времена са другим побјегла у Америку понесавши сав расположиви новац. Кад је новац потрошила, повратила се опет натраг, но он није хтио с њом живјети. На то је на ред и други Туч. Он је навео да је рођен 1893. године такођер у Черновицама, па је исто рекао за своју мајку, што је првашњи рекао за своју жену. Овај је само изменио онај први изказ рекавши, да су га рођаци узели к себи, кад ми је мати побјегла, а кад се опет повратила она га је узела к себи. Пријенског времена препоручио јој је један рођак, да дође у Беч за куварицу. Чиновнику је било сада јасно, да су та два Туча отац и син. Опоменуо је младога, да се прима бољег живота и да слуша она, а онда је дозвоа оца и рекао му, да му је то син. Прво што је отац рекао своје нађеноме сину било је: — Лијепо си ми почео. Шта ће бити из тебе? За тим је замолио чиновника, да их обојину пошаље у зачицај, где су накарнили започети уредан живот и рад.

Поштованој публици

„Цетињски Вјесник“ прима огласе по умјереној цијени. Ко шта жели да купи, и ко шта има на продају, најбоље ће учинити ако се путем огласа кроз „Цетињски Вјесник“ обрати купцима и продавцима. Издавање станова, пристигла нова роба, препоручивање јавних локала, трговина и т.д. најбрже иде преко огласа.

Сваки, ко жели да да оглас у „Цетињски Вјесник“, има се обратити администрацији листа у Зетској улици. Никада администрација није овластила да прима огласе и новац, за то ће сваки онај оштећен бити ко администрацију обиђе, а новац за оглас повјери ненадлежном лицу.

Администрација

„Цетињског Вјесника“.

Господи претплатницима

Господа претплатници, којима претплата на „Цетињски Вјесник“ истиче крајем овога мјесеца, умољавају лијепо да изволе благовремено обвину претплату, како би им се могао слати редовно и без прек претплата се шиље само на администрацију листа.

Администрација

„Цетињског Вјесника“.

НАША ПОШТА

Госп. Радивоју Рајковићу—Колашину. Послатих десет круна на име претплате за „Цетињски Вјесник“ примили смо и одмах је наређено, да Вам се сви бројеви од 1. децембра пошљу. Према томе Ваша ће претплата истећи 1. децембра наредне годне. Заузмите се за још ко претплатника у кругу Ваших пријатеља. Поздравље и хвала.